

Rada
Evropské unie

Brusel 23. března 2022
(OR. en)

7478/22
ADD 1

ENER 99
ENV 265
COMPET 176
TRANS 171
CONSOM 69
IND 86
ECOFIN 254

PRŮVODNÍ POZNÁMKA

Odesílatel:	Martine DEPREZOVÁ, ředitelka, za generální tajemnici Evropské komise
Datum přijetí:	23. března 2022
Příjemce:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, generální tajemník Rady Evropské unie
Č. dok. Komise:	COM(2022) 138 final - ANNEX
Předmět:	PŘÍLOHA SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, EVROPSKÉ RADĚ, RADĚ, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ Bezpečnost dodávek a dostupné ceny energie: varianty okamžitých opatření a příprava na příští zimu

---

Delegace naleznou v příloze dokument COM(2022) 138 final - ANNEX.

Příloha: COM(2022) 138 final - ANNEX

EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 23.3.2022
COM(2022) 138 final

ANNEX

PŘÍLOHA

SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, EVROPSKÉ RADĚ, RADĚ, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ

**Bezpečnost dodávek a dostupné ceny energie:
varianty okamžitých opatření a příprava na příští zimu**

PŘÍLOHA

Přehled variant

V zájmu omezení dopadu vysokých cen elektřiny navrhly členské státy, zúčastněné strany a akademická sféra několik variant nouzových opatření. Jejich cílem je ulevit konečným spotřebitelům a zároveň nenarušovat dlouhodobější zastřešující cíle Zelené dohody, včetně dekarbonizace a energetické účinnosti. Aby byly tyto dočasné, cílené a výjimečné varianty úspěšné, musí být fiskálně proveditelné a neměly by ohrozit bezpečnost dodávek a rovné podmínky na vnitřním trhu. Rozsah výhod a nevýhod popsaných u jednotlivých variant závisí na jejich koncepci. **I – Intervence na trhu s elektřinou zahrnující finanční kompenzaci spotřebitelů**

A. Intervence na maloobchodní úrovni: přímá podpora spotřebitelů prostřednictvím poukázek, daňových úlev nebo „modelu agregátora“

Ve sdělení o plánu REPowerEU byl oznámen nový dočasný krizový rámec státní podpory. Tento rámec umožní poskytovat omezené přímé granty a podporu likvidity všem podnikům přímo či nepřímo zasaženým ruskou agresí vůči Ukrajině, uvalenými sankcemi nebo odvetnými opatřeními, jakož i podporu podnikům (zejména s vysokou spotřebou energie) na kompenzaci části jejich nákladů na energii. Sdělení rovněž objasňuje, že za současných okolností mohou členské státy regulovat maloobchodní ceny pro všechny domácnosti a mikropodniky.

Další způsob, jak chránit zejména chudé a zranitelné spotřebitele v domácnostech (ale také podniky), představuje „model agregátora“, který by používaly členské státy. V rámci tohoto modelu by státem kontrolovaný subjekt nakupoval elektřinu na trhu a poskytoval ji přímo nebo prostřednictvím dodavatelů určitým kategoriím spotřebitelů za ceny nižší, než jsou běžné tržní ceny, například na základě realizační ceny. Aby se zabránilo narušení jednotného trhu, je třeba pečlivě posoudit jakékoli rozšíření tohoto přístupu nad rámec ustanovení stávajícího článku 5 směrnice o elektřině a pravidel státní podpory.

Většina těchto opatření by mohla být přijata na vnitrostátní úrovni.

Přínosy

Vzhledem k tomu, že se tyto varianty přímo zaměřují na spotřebitele, jsou obzvláště účinné při zmírňování dopadu vysokých cen na koncové uživatele. Členskými státy ponechávají flexibilitu, pokud jde o kategorie spotřebitelů v domácnostech a podniků, které mají být podporovány, s přihlédnutím k vnitrostátní situaci a k pravidlům hospodářské soutěže. Členské státy, které by model agregátora chtěly vytvořit, by musely určit jeho koncepci včetně prodaného objemu a konkrétních kategorií spotřebitelů nebo dodavatelů, kteří by této varianty mohli využít. V zájmu zajištění rovných podmínek a spravedlivé hospodářské soutěže na jednotném trhu by Komise mohla poskytnout pokyny, jak tento model používat.

Nedostatky

Tato varianta by mohla omezit hospodářskou soutěž na maloobchodních trzích, což by bylo nutné zmírnit pomocí zajištění spravedlivého a nediskriminačního zacházení se všemi dodavateli. Pokyny týkající se regulovaných cen připojené ke sdělení o plánu REPowerEU ukazují, jak je toho možné v případě modelu agregátora dosáhnout.

Pokud by značná část spotřebitelů získala podporu zcela kompenzující zvýšení cen, jejich motivace snižovat svou spotřebu by klesla. Stejně jako všechny varianty, které snižují náklady pro spotřebitele, by tato varianta mohla zvýšit využívání fosilních paliv, závislost EU na dovozu a obavy o bezpečnost dodávek. Dostupnost této varianty závisí na rozpočtových prostředcích členských států.

Náklady

Náklady a způsob jejich krytí by závisely na vnitrostátních rozhodnutích týkajících se pokrytí určitých kategorií spotřebitelů a rozsahu, v jakém by spotřebitelům byla poskytnuta úleva od finanční zátěže. Tato rozhodnutí se budou rovněž řídit fiskálním prostorem členských států.

II – Intervence na trhu s elektřinou na velkoobchodní úrovni: stanovení cen ve spojení s finanční kompenzací výrobců

B. Velkoobchodní intervence týkající se ceny paliv pro výrobce využívající fosilní paliva

Tato varianta by znamenala zavedení kompenzace ceny, kterou platí za palivo výrobci elektřiny z fosilních paliv (uhlí, plyn, ropa, motorová nafta). Jelikož by výrobci využívající fosilní paliva byli chráněni před dopadem aktuálního prudkého nárůstu cen na mezinárodních komoditních trzích, mohli by nabízet levnější elektřinu, než je tomu v současnosti. Tato varianta by fungovala tak, že by se výrobcům elektřiny platil rozdíl mezi jejich skutečnými náklady na nákup paliva (plyn, uhlí) a předem stanovenou referenční cenou těchto komodit.

Přínosy

Očekává se, že tato varianta ovlivní nabídky fosilních elektráren v EU a pravděpodobně povede ke snížení nákladů na elektřinu prodávanou těmito elektrárnami, a tím i ke snížení marginální ceny na velkoobchodním trhu. Tím by se měly snížit i maloobchodní ceny.

V závislosti na koncepci by tato varianta neovlivnila pořadí elektráren podle přínosu, a nenarušila by tedy ani fungování trhu.

Nedostatky

Pokud by tato varianta byla zavedena na vnitrostátní úrovni, mohla by narušit toky elektřiny v sousedních zemích (v EU i mimo EU) a vyvolat toky ze zemí s referenční cenou do zemí, které neberou v úvahu obavy o nedostatek zdrojů, bezpečnost dodávek nebo relativní náklady.

Stejně jako všechny varianty, které ovlivňují relativní cenovou konkurenceschopnost fosilních paliv, by tato varianta mohla bránit úsilí o snížení spotřeby fosilních paliv.

Náklady

Náklady a způsob jejich úhrady by závisely na jejich volbě. Financování nákladů by mohlo být pokryto příspěvkem spotřebitelů elektřiny. Tyto náklady by sice v zásadě mohly být kompenzovány snížením velkoobchodních cen elektřiny, které toto opatření vyvolá, ale čistý dopad na spotřebitele bude záviset na změnách cen fosilních paliv, množství dovezených fosilních paliv a objemu elektřiny vyvezené do sousedních zemí. Zavedení těchto opatření by snížilo příjmy ze zdanění nadměrného zisku.

C. Velkoobchodní intervence zavedením cenového stropu na velkoobchodním trhu s elektřinou

Tato varianta by znamenala omezení cen elektřiny na předem stanovenou úroveň.

Pro zachování provozu výrobců používajících paliva, jejichž náklady při použití cenového stropu v současnosti neumožňují rentabilní výrobu (např. plyn, uhlí), by byla nutná finanční kompenzace na pokrytí rozdílu mezi tržní cenou vyrobené elektřiny a předem stanoveným cenovým stropem. K zajištění „rozumného“ objemu nabídek výroby elektřiny, které přesahují cenový strop (který rozhoduje o nároku na finanční kompenzaci), může být nutná přísná regulace. Podobně může být nezbytná regulace k zajištění toho, aby výrobci, jejichž náklady jsou pod úrovní cenového stropu, nepodávali nabídky přesahující cenový strop (aby získali vyšší cenu). V konečném důsledku tak může být nutná důkladná regulace nabídek, což by mohlo způsobit složitost právního prostředí.

Přínosy

Tato varianta by omezila velkoobchodní ceny, čímž by se měly i snížit maloobchodní ceny. Vedla by ke snížení inframarginálního zisku výrobců, kteří nejsou cenovým stropem přímo dotčeni.

Nedostatky

Tato varianta vyžaduje, aby správní subjekty disponovaly důkladnou znalostí nákladových struktur a provozu jednotlivých elektráren.

Co se týče varianty B, **pokud by nebyla zavedena na úrovni EU**, mohla by tato varianta narušit toky elektřiny na vnitřním trhu a vyvolat toky ze zemí se zavedeným cenovým stropem do zemí, které cenový strop nemají a které neberou v úvahu obavy o nedostatek zdrojů.

Z varianty B by nepatřičně těžily sousední země EU, které by získávaly elektřinu dotovanou členskými státy.

V neposlední řadě by tato varianta mohla narušit toky elektřiny na vnitřním trhu z důvodu absence cenového signálu a způsobit rizika pro bezpečnost dodávek.

Stejně jako všechny varianty, které snižují náklady pro spotřebitele, by tato varianta mohla zvýšit využívání fosilních paliv, závislost EU na dovozu a obavy o bezpečnost dodávek.

Náklady

K vyrovnání rozdílu mezi tržní cenou a cenovým stropem by byly zapotřebí finanční prostředky. Pro členské státy s omezenějším fiskálním prostorem by bylo obtížnější tyto náklady pokrýt.

V průběhu času by mohla kvůli absenci diferencovaných cenových signálů na trhu EU a v důsledku regulační nejistoty vzniknout rizika pro bezpečnost dodávek. Podobně by tato varianta odrazovala od nedotovaných projektů v oblasti obnovitelných zdrojů energie, neboť tržní příjmy by byly nižší (rovněž proto, že spotřebitelé by byli méně motivováni podepisovat dlouhodobé smlouvy o nákupu elektřiny z obnovitelných zdrojů energie, protože cenový strop snižuje jejich potřebu zajistit se proti vysokým cenám).

D. Regulační zásah na trhu s elektřinou: omezení výnosů některých účastníků trhu

Na velkoobchodních trzích s elektřinou se stanoví cena podle posledního zdroje potřebného k pokrytí veškeré poptávky. Výrobci elektřiny z fosilních paliv se v současné době potýkají s extrémně vysokými cenami fosilních paliv a zvýšenými cenami za emise CO₂. To znamená, že marginální ceny elektřiny jsou vysoké. Výrobci elektřiny pro základní spotřebu, kteří nejsou závislí na fosilních palivech, nemají v této situaci podobnou strukturu nákladů, a když se rozhodnou investovat, jejich dodatečné výnosy značně přesahují jejich očekávání.

V příloze 2 sdělení o plánu REPowerEU se stanoví, že členské státy mohou výjimečně zavést daňová opatření, která zachytí některé z těchto vysokých výnosů.

Stejného cíle, jaký sledují tato daňová opatření, lze rovněž dosáhnout prostřednictvím **regulačních zásahů**. To lze uskutečnit tak, že se členským státům v zájmu omezení nadměrných výnosů výrobců dočasně umožní stanovit realizační cenu nebo mechanismus zpětného získání. Jednotlivé realizační ceny se mohou lišit, aby odrážely charakteristiky různých účastníků trhu, a musely by je stanovit vnitrostátní regulační orgány. Tato varianta prakticky funguje jako **jednosměrná rozdílová smlouva**, kdy se platby stávají splatnými až tehdy, když je referenční cena (tržní cena) vyšší než realizační cena. Podobně jako u daně z nadměrného zisku uvedené ve sdělení o plánu REPowerEU by byl zapotřebí samostatný mechanismus pro přerozdělení výnosů z tohoto regulačního zásahu mezi spotřebitele.

Členské státy by mohly své režimy podpory pro novou výrobu přeměnit v systémy **obousměrných rozdílových smluv**. Protože tento mechanismus po výrobcích elektřiny požaduje, aby svou investiční podporu splatili, když jsou ceny vysoké, brání situaci, kdy by nové výrobní kapacity budované v danou chvíli využívaly v budoucnu dotace i za situací, kdy jsou tržní ceny velmi vysoké a kolísají.

V případech, kdy subjekty na trzích se zemním plynem dosahují díky současné krizové situaci nadměrných výnosů (např. proto, že jsou schopni prodat dlouhodobě nasmlouvané objemy na spotovém trhu za výrazně vyšší ceny), by se mohly na tyto výnosy vztahovat podobné daňové zásahy.

Přínosy

Bude-li její koncepce dobře navržena, nebude tato varianta narušovat tvorbu cen na velkoobchodních trzích s elektřinou, takže signály pro obchod uvnitř EU i mimo ni a bezpečnost dodávek zůstanou zachovány. Tato varianta nemá vliv na celounijní obchodování s elektřinou.

Reforma koncepce režimů podpory pro nové investice by mohla připravit půdu pro možné dlouhodobější změny v uspořádání trhu.

Nedostatky

Tato varianta sama o sobě nesníží ceny pro spotřebitele, ale generované příjmy lze využít k poskytnutí přímé úlevy spotřebitelům energie, kteří jsou vysokými cenami postiženi nejvíce, například prostřednictvím poukázek pro domácnosti a finanční podpory pro podniky v souladu s pravidly státní podpory a hospodářské soutěže.

Aby bylo možné přesně určit existenci nadměrného inframarginálního zisku, musely by mít vnitrostátní orgány podrobné informace o nákladech výrobců, k nimž však nemusí mít přístup. Rychlé provedení by mohlo způsobit právní problémy, neboť účastníci trhu budou dotčeni v různé míře.

Bylo by třeba pečlivě posoudit a zohlednit otázky hospodářské soutěže, a to dodržováním pokynů Komise k regulovaným maloobchodním cenám a fiskálním opatřením týkajícím se inframarginálního zisku, jakož i dodržováním pravidel státní podpory.

Zavedení zdanění neočekávaných zisků bude mít pravděpodobně dopad na jistotu investorů, což může vyvolat potřebu podpory pro veškerou budoucí výrobu elektřiny. Toto regulační riziko se odrazí v budoucích vyšších kapitálových nákladech a omezenějším zavádění obnovitelných zdrojů energie.

III – Intervence na trzích s plynem

E. Cenové limity pro obchodování s plynem v EU

Tato varianta spočívá ve stanovení maximální ceny v celé EU, za kterou mohou provozovatelé ve všech členských státech EU obchodovat s plynem, nebo případně ve stanovení cenových limitů, v jejichž rámci se cena plynu může pohybovat. Takový cenový strop nebo cenové pásmo by omezily nabídky na evropských burzách. Limitovaná cena plynu by se stala novou smluvní referenční cenou pro dlouhodobé a derivátové smlouvy.

Aby byla tato varianta účinná, musela by být provedena ve všech členských státech.

Přínosy

Cenový strop pro obchodování s plynem v celé Evropě by omezil nadměrné kolísání a přímo by vedl k výraznému snížení cen plynu. Snížily by se tak náklady na elektřinu vyrobenou v plynových elektrárnách a spotřebitelské ceny plynu i elektřiny.

Nedostatky

Musela by být určena náležitá výše cenového stropu. Pokud by byl cenový strop pro plyn nastaven příliš nízko, bylo by obtížné přilákat do Evropy více plynu. Evropské společnosti by pak dokonce mohly být motivovány k tomu, aby vyvážely plyn do zemí s vyššími cenami. Nižší cena by podpořila větší spotřebu plynu, a tím i vyšší poptávku v Evropě. V zájmu zmírnění tohoto rizika by tato varianta musela být doprovázena silným řízením poptávky. Kombinace těchto faktorů by mohla vést k dalšímu napětí na trhu s plynem a ohrozit bezpečnost dodávek plynu.

Pokud by v celé EU platila stejná maximální cena, bylo by obtížné zajistit, aby plyn proudil do destinací, kde je ho zapotřebí, jakož i bezpečné fungování sítě a zachování rovnováhy mezi nabídkou a poptávkou.

Spotřebitelé, kteří nakoupili plyn na základě dlouhodobých smluv za cenu vyšší, než je limit, by před vypršením smluv výhody cenového stropu nevyužívali.

V závislosti na výši cenového stropu a období, během něhož by byl uplatňován, by mohl přilákat dodávky od našich obchodních partnerů. Jejich reakce na administrativně stanovenou cenu je však nejistá a nelze ji předvídat. Mohli by tuto variantu napadnout u soudu a/nebo dodávky omezit či pozastavit.

Náklady

Náklady souvisejí s možným narušením dodávek v závislosti na tom, jak budou na cenový strop reagovat dodavatelé.

F. Objem a cena sjednané s mezinárodními dodavateli

Možností by bylo stanovit pro různé dodavatelské trasy či dodavatele konkrétnější cíle, pokud jde o objem plynu a cenu, a to na základě společné vyjednávací strategie koordinované s obchodními partnery EU na úrovni EU. Příslušné cílové ceny by se týkaly smluv o dodávkách se třetími zeměmi, ale neovlivnily by transakce probíhající v rámci EU (např. kvůli vyrovnávání na vnitřním trhu).

V zájmu zabezpečení cenově přijatelného dovozu plynu a zkapalněného zemního plynu (LNG) by EU měla zaujmout dlouhodobější perspektivu, pokud jde o partnerství s dodavateli v oblasti zemního plynu, a rozšířit působnost jednání tak, aby zahrnovala i zajištění dovozu vodíku v dlouhodobém výhledu.

Tato partnerství by mohla sestávat z:

- dlouhodobých smluv na zvýšené **dodávky LNG a plynu z plynovodu**,
- investic EU do dodatečné **dovozní kapacity LNG** kompatibilní s vodíkem,
- **partnerství H2** v horizontu 5–10 let s cílem vytvořit infrastrukturu a pevný rámec a partnerství v oblasti investic (společný rámec, který by zajistil předvídatelnost a stabilitu investic a poptávky v EU, jakož i stabilní investiční podmínky v partnerských zemích).

Vyhlídky na úspěch této vyjednávací strategie by závisely na společném přístupu na evropské úrovni.

Přínosy

V případě úspěchu by vyjednaná nižší cena v celé Evropě vedla k výrazně nižším cenám plynu v rámci dohodnutého objemu jeho dovozu. Snížily by se tak náklady na elektřinu vyrobenou v plynových elektrárnách a spotřebitelské ceny plynu i elektřiny.

Vzhledem k tomu, že by tato varianta byla založena na jednáních a neukládala by žádná omezení pro obchodování s plynem v rámci EU (např. kvůli vyrovnávání), zabránilo by se narušení toků plynu uvnitř EU.

Nedostatky

Úspěch této varianty v konečném důsledku závisí na výsledku příslušných jednání s dodavateli ze třetích zemí.

Náklady

Pokud by byla tato varianta úspěšná, vedla by k trvalému snížení nákladů na nákup zemního plynu.